

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

027

Szerző: *Kremmer Dezső*Cím: *Könyvtári kérdések*

Hely

Idő

"1926"

Személy

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bm

(Hely)

1926. 4. 10.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp

Könyvtári kérdések

Irta Kremmer Dezső dr.

A magyarság a mai gazdasági erőpróbák nehéz idején lermészetes életösztlővel egyetlen megmaradt fegyverét: nemzeti műveltségét iparkodik elmélyíteni, hogy új helyzetében a népek versenyéről le ne maradjon. Egyetemünk, a kultuszminiszter ur komoly és őszinte lelkesedése s céltudatos munkája mellett megmenekültek az elpusztulástól, sőt erőben gyarapodnak. A népfőiskolák gyönyörű arányu tervezete ugyancsak az ő gondossága következtében nemsokára virágba szökken. Az iskolán kívüli népművelés új, szélesebb alapokra való lefektetése ez idő szerint már a megvalósulás első stádiumában van. Ugy látom, egyedüli a magyar könyvtárügy körül vannak még olyan akadályok, melyeknek legyőzése ez idő szerint nagy nehézségekbe ütközik.

Budapest főváros tanácsa, mely mindenkor nagy szeretetet és megértést mutatott közművelődési kérdésekben, most attól a belátástól vezéreltetve, hogy a maga hatáskörében iparkodik a magyar könyvtárügy segítségére sietni: tervbe vette, hogy a hatalmas fejlődési lehetőségeket mutató Fővárosi Könyvtárat mai szűk, célszerűtlen, a könyvtár tudományos méreteihez nem méltó épületből önálló épületbe telepíti át.

A Budapesti Hírlap április 15-iki számában *A Magyar Nemzeti Könyvtár ügye* címmel megjelent tanulmány a fővárosnak e tervéről éppen nem az elragadtatás hangján szól. Figyelemmel a kérdés rendkívüli fontosságára, amikor arról lehet szó, hogy

a háború és forradalmak miatt műveltségben erősen aláhanyatlott fővárosunk a tudományos kutatásnak olyan várásával gyarapodik, melynek jelentősége ma még szinte beláthatatlan, rá kell mutatnom a tanulmány néhány — szerintem — helytelen következtetésére. Mindenki tudja, hogy a budapesti négy nagy közkönyvtár közül keletre, a nemzet első könyvtára, a Széchenyi Országos Könyvtár, valamint a széki Teleki grófok alapította Akadémiai Könyvtár voltaképpen könyvmuzeumok, hivatásuk és rendeltetésük szerint. A Széchenyi-Könyvtár szervezési szabályzatából ez világosan kiűnik, melynek ide vonatkozó részét szó szerint adjuk: „A Széchenyi Országos Könyvtár hivatása a Magyarországra vonatkozó kéziratok és oklevelek felkutatása s eredetiben vagy hű másolatban való megszerzése; továbbá az 1897. évi XLI. törvények alapján a Magyarországbán megjelent minden nyomtatványnak — valamint különös tekintettel a hazai történelemre és segédtudományaira, ama külföldi nyomtatványoknak gyűjtése, melyek Magyarországra vonatkoznak.”

A másik két közkönyvtár, az Egyetemi és a Fővárosi Könyvtár marad tehát ama feladatok megoldására, hogy a nagyközönség minden rétegét könyvekkel lássa el. Amde az Egyetemi Könyvtár csekély gazdasági erőforrásaival távolról sem tudja a mind élénkebben jelenkező tudományos közszükségletet ellátni. Marad tehát a jól felszerelt Fővárosi Könyvtár, mely hatalmas költségvetésével, jelentékeny könyvtárost és tisztviselőségével ma egyedül van abban a helyzetben, hogy a modern külföldi tudományos irodalmat a rá szomszédos közönség kezébe adja. Világos tehát, hogy

a főváros könyvtára mutatja ma egyedül azokat az előfeltételeket, melyek addig is, míg az említett tanulmányban körül rajzolt Nemzeti Könyvtár szép álma megvalósulhat, — az első jelentős könyvtár kiépítéséhez vezethetnek. Amikor a tudás nyújtásáról van szó, amikor minden erőnköt össze kell szednünk, hogy a szellemi téren folyó nemzetközi versenyben le ne maradjunk: véleményünk szerint éppen nem célravezető annak a kérdésnek kielezése, hogy az egyetemes könyvkultúra kifejlesztése állami vagy fővárosi feladat-e. Bizó és hálás lélekkel fogadjuk a segítséget onnan, ahonnan előbb jó. De végtelenül szomorú is volna, ha az óriás nehézségekkel küzdő államot tennők felelőssé azért, hogy miért nem csinálja meg most a Nemzeti Könyvtárt; vagy pedig a főváros megértő, emelkedett kulturpolitikáját gáncsolnánk el, kimondván, hogy amíg a nemzeti művelődés palotája nem áll addig a főváros mit sem tehet!

Budapest közönségének már ma van szüksége olyan általános jellegű, s a könyvkölesönzést lehetően liberálisan megoldó tudományos közkönyvtárra, mely a modern külföldi tudományos műveket és folyóiratokat rendszeresen beszerzi és könnyen hozzáférhetővé teszi. Az a jelenség, hogy a nemzeti könyvtárpolitika alapvető kérdései még nincsenek tisztázva, — nem lehet gátló körülmény a főváros hazafias kulturális törekvéseivel szemben. Az említett tanulmány igen helyesen arra a következtetésre jut, hogy „a budapesti polgárnak pedig közömbös lesz, milyen jellegű intézet jótéteményét élvezzi.” Ez a mi álláspontunk is, amikor az új Fővárosi Könyvtár palotáját látjuk lelki szemünk előtt.

1926